

GEORGE COSBUC

Fire de tort

*Ediție îngrijită, tabel cronologic și note de
Gabriela Gîrmacea*

București, 2024

Mama²

În vaduri ape repezi curg
Și vuiet dau în cale,
Iar plopi în umedul amurg
Doinesc eterna jale.
Pe malul apei se-mpletesc
Cărări ce duc la moară
Acolo, mamă, te zăresc
Pe tine-ntr-o căscioară.

Tu torci. Pe vatra veche ard,
Pocnind din vreme-n vreme,
Trei vreascuri rupte dintr-un gard,
Iar flacăra lor geme:
Clipește-abia din când în când
Cu stingerea-n bătaie,
Lumini cu umbre-amestecând
Prin colțuri de odaie.

Cu tine două fete stau
Și torc în rând cu tine;
Sunt încă mici și tată n-au
Și George nu mai vine.
Un basm cu pajuri și cu zmei
Începe-acum o fată,
Tu taci și-ascuți povestea ei
Și stai îngândurată.

Și firul tău se rupe des,
Căci gânduri te frământă.
Spui șoapte fără de-nțeleș,
Și ochii tăi stau țântă.
Scapi fusul jos; nimic nu zici
Când fusul se desfără...
Te uiți la el și nu-l ridici,
Și fetele se miră.

..O, nu! Nu-i drept să te-ndoiești!
La geam tu sari deodată,
Prin noapte-afară lung privești –
„– Ce vezi?” întreb-o fată.
„– Nimic... Mi s-a părut așa!”
Și jalea te răpune,
Și fiecare vorbă-a ta
E plâns de-ngropăciune.

Într-un târziu, neridicând
De jos a ta privire:
„– Eu simt că voi muri-n curând,
Că nu-mi mai sunt în fire...
Mai știu și eu la ce gândeam?
Aveți și voi un frate...
Mi s-a părut c-aud la geam
Cu degetul cum bate.

Dar n-a fost el!... Să-l văd venind,
Aș mai trăi o viață.
E dus și voi muri dorind
Să-l văd o dată-n față.
Așa vrea poate Dumnezeu,
Așa mi-e datul sorții,
Să n-am eu pe băiatul meu
La cap, în ceasul morții!”

Afară-i vânt și e-nnorat,
Și noaptea e târzie;
Copilele ți s-au culcat –
Tu, inimă pustie,
Stai tot la vatră-ncet plângând:
„E dus și nu mai vine!”
Ș-adormi târziu cu mine-n gând
Ca să visezi de mine!

² Publicată în *Vatra*, nr. 2, 1894.

Voichița lui Ștefan¹⁶

Doamna lângă Ștefan vine,
Blândă-n vorbe și-n purtat:
„— Doamne, iar ești supărat!”
„— Sunt, Voichiță, pentru tine!”
Zăpăcită doamna sta
Și-nflorită de rușine:
„— Ce-am făcut, Măria Ta?”

„— Tu?... Nimic!” Și vodă strânge
Mâna doamnei, gânditor.
„— Șerpii-și au culcușul lor...
Ah, Voichițo, cum aș plânge!
Rău ca Radu nimeni nu-i:
Uite-n pumni așa aș frânge
Gât de lup cum e al lui!”

Doamna i-a pătruns cuvântul,
Până-n suflet i-a pătruns.
El tăcea, ea n-a răspuns.
Noapte e și bate vântul,
Și prin noapte, cu vreo doi
Tari să bați cu ei pământul.
Pleacă Ștefan la război.

Dintr-același ceas Voichița
Nu s-a mai oprit din plâns.
Brâu pe trup ea n-a mai strâns.
Nu și-a mai gătit cosița.
În genunchi, c-un dor păgân
Ea sărută iconița
Maicii Domnului, din sân.

¹⁶ Apariție: *Vatra*, nr. 5, 1894.

Iarna pe uliță²⁴

A-nceput de ieri să cadă
Câte-un fulg, acum a stat,
Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.

Nu e soare, dar e bine,
Și pe râu e numai fum.
Vântu-i liniștit acum,
Dar năvalnic vuiet vine
De pe drum.

Sunt copii. Cu multe sănii,
De pe coastă vin țipând
Și se-mping și sar râzând;
Prin zăpadă fac mătăanii
Vrând-nevrând.

Gură fac ca roata morii;
Și de-a valma se pornesc,
Cum prin gard se gâlcevesc
Vrăbii gureșe, când norii
Ploi vestesc.

Cei mai mari acum, din sfadă,
Stau pe-ncăierate puși;
Cei mai mici, de foame-aduși,
Se scâncesc și plâng grămadă
Pe la uși.

²⁴ Apariție: *Vatra*, nr. 16, 1896.

